Dosarul nr. 1ra-179/2016

Curtea Supremă de Justiţie
D E C I Z I E

16 februarie 2016 mun. Chişinău

Colegiul penal lărgit al Curţii Supreme de Justiţie
în componenţă:
Preşedinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în şedinţa de judecată, fără citarea părţilor la proces, recursurile ordinare împotriva deciziei Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 15 septembrie 2015, declarate de avocatul Svetlana Moraru şi de inculpatul

Cliucinicov Gheorghe Andrei, *născut la 11 februarie 1966, originar şi locuitor al s. Mitoc, r-nul Orhei, cetăţean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

Termenul de examinare a cauzei
în instanţa de fond: 10 octombrie 2010 – 04 decembrie 2013,
în instanţa de apel: 18 martie 2014 – 15 septembrie 2015,
în instanţa de recurs: 30 noiembrie 2015 – 16 februarie 2016.

Asupra recursurilor menţionate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentinţa Judecătoriei Orhei din 04 decembrie 2013, inculpatul Cliucinicov Gheorghe a fost achitat de sub învinuirea comiterii infracţiunii prevăzute de *art.* **1***90 al. 5 CP, deoarece* ***fapta inculpatului nu întruneşte elementele infracţiunii.***

Tot el, a fost condamnat în baza art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal la amendă în mărime de 3000 unităţi convenţionale, ce constituie 60.000 lei.

Acţiunea civilă înaintată de către partea vătămată Panico T. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanţa civilă.

2. Instanţa de fond a constatat că inculpatul Cliucinicov G., prin intermediul ex-soţiei sale Cliucinicov A. şi Luncaşu I., cu care este rudă de gradul II, care nu cunoşteau intenţiile lui criminale şi că în perioada anilor 1999 - 2007 a desfăşurat o activitate de întreprinzător, exprimată prin prestarea serviciilor de împrumut cu

dobândă şi anume: a împrumutat lui Prodan V. - în a.2001 în sumă de 1285 lei; Prodan N. - în a.2005 în sumă de 45.120 lei; Prodan M. - în a.2003 în sumă de 9516 lei; Onofraş A. - în a.2001 în sumă de 5850 lei; Galaşan F. - în a.2003 în sumă de 41.970 lei; Ceban G. - în a.2001 în sumă de 28.539 lei; Gherţescu A. - în a.2002 în sumă de 44.619 lei; Mariţoi M. - în a.2004 în sumă de 27.677 lei; Potîrniche V. - în a.2002 în sumă de 210 lei şi în a.2003 în sumă de 838 lei; Roşca L. - în a.2005, în sumă de 6291 lei; Dolghii V. - în a.2002 în sumă de 41.923 lei; Maftior V. - în a.2006 în sumă de 24.719 lei; Croitor A. - în a.2003 în sumă de 20.872 lei; Luţa M.- în a.2005 în sumă de 3860 lei; Luţa E. - în a.2005 în sumă de 1606 lei; Viziru E. - în a.2003 în sumă de 132 lei; Zagorodniuc V. - în a.2003 în sumă de 7315 lei; Colesnic N. - în a.2006 în sumă de 3549 lei, în a.2006 în sumă de 102.992 lei; Magala C. şi Magala I. - în a.2003 în sumă de 760 lei şi în a.2006 în sumă de 2603 lei; Şeremet N. - în a.2003 în sumă de 2034 lei; Castraveţ R. - în a.2007 în sumă de 74.456 lei; Zbîrnea G. - în a.2005 în sumă de 7538 lei; Panico T. - în a.2004 în sumă de 13.650 lei, în a.2006 în sumă de 137.133 lei; Gherjavschi T. - în a.2006 în sumă de 38.298 lei, în a.2006 în sumă de 39.567 lei; Sclifos Z. şi Sclifos N. - în a.2005 în sumă de 104.438 lei.

Astfel, inculpatul, în anii 1999 - 2006, a împrumutat persoanelor fizice nominalizate mijloace financiare în proporţii deosebit de mari, cu dobânda în mărime de 10% - 30% la sută, obţinând profit ilicit (dobânzi) în proporţii deosebit de mari, în sumă totală de 476.563 lei.

Totodată, inculpatul, prin intermediul ex-soţiei sale Cliucinicov A. şi Luncaşu I., cu care este rudă de gradul II, care nu cunoşteau intenţiile lui criminale, în perioada nominalizată, în scopul asigurării mijloacelor financiare, precum şi a dobânzilor aferente acestora, primea în gaj averea persoanelor fizice (casele de locuit cu terenurile aferente şi apartamente), ulterior în perioada 2005 - 2007, prin instanţe de judecată devenind proprietar al acestor imobile. În rezultatul comercializării la preţuri de piaţă a acestor imobile, a obţinut profit ilicit în proporţii deosebit de mari, în sumă de 378.917 lei.

Tot el, în perioada anului 2001, urmărind scopul acaparării de bunuri şi valori materiale ale altor persoane, sub pretextul acordării împrumuturilor băneşti în condiţii contrare legii, vădit dezavantajoase, a întocmit un plan criminal ***îndreptat la însuşirea prin înşelăciune a bunurilor*** de la diferite persoane.

Astfel, la 25.12.2003 Maftior V. a solicitat un împrumut de la inculpat în sumă de 2500 dolari SUA, cu o dobândă de 15% lunar. În aceeaşi zi inculpatul, folosindu-se de situaţia materială gravă a lui Maftior V., înaintând condiţia obligatorie de a lăsa casa de locuit în gaj pentru asigurarea restituirii împrumutului, l-a impus să scrie o recipisă precum că a primit 3000 dolari în contul casei ce-i aparţine, precum şi a lotului adiacent cu suprafaţa de 24 ari din s. Mitoc, raionul Orhei.

Ulterior, inculpatul, ***urmărind scopul sustragerii bunului*** imobil care aparţinea lui Maftior V., a înaintat o acţiune civilă în instanţa de judecată, folosindu-se de lipsa reclamatului Maftior V. la locul permanent de trai, în care invoca fals că ar fi încheiat la 25.12.2003 contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit, ce nu corespundea realităţii, solicitând încasarea de la Maftior V. a sumei

împrumutului 2500 dolari SUA şi recunoaşterea valabilităţii contractului de vânzare-cumpărare.

În baza hotărârii Judecătoriei Orhei din 29.09.2005, la 06.04.2006 Oficiul Cadastral Teritorial Orhei, Filiala întreprinderii de Stat „Cadastru" a înregistrat imobilul nominalizat în proprietatea lui Cliucinicov G., care la 19.05.2006 l-a înstrăinat altei persoane contra sumei de 4900 dolari SUA, echivalentul a 63.748 lei BNM, ***însuşind aceşti bani***.

Tot el, abuzând de situaţia de vulnerabilitate din punct de vedere material a lui Gherjavschi T., urmărind ***scopul acaparării casei de locuit*** a acestuia, a împrumutat acestuia suma de 220 dolari SUA - ce urma a fi restituită la 26.02.2005, 422 dolari SUA - ce urma a fi restituită până la 16.02.2005 şi 1105 dolari SUA - ce urma a fi restituită până la 27.02.2005, stabilind, în mod arbitrar, o penalitate de 1% pentru fiecare zi de întârziere.

Ulterior, inculpatul urmărind realizarea scopului criminal, a înaintat la 15.07.2005 o cerere de chemare în judecată în Judecătoria Orhei, solicitând încasarea de la Gherjavschi T. în folosul său a sumelor menţionate (220, 422 şi 1105 dolari), precum şi dobânzile corespunzătoare în sumă de 286, 570 şi 1448 dolari SUA.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 30.09.2005 a fost admisă acţiunea lui Cliucinicov G., dispunându-se încasarea de la Gherjavschi T. a datoriei în sumă de 4891 dolari SUA.

Ulterior, ***în baza hotărârii Judecătoriei Orhei*** din 08.06.2006 casa de locuit la preţul de 59.288 lei, ce-i aparţinea lui Gherjavschi T., a fost trecută în proprietate în contul datoriei invocate.

Prin acţiunile sale, inculpatul ***a dobândit prin escrocherie bunuri*** aparţinând lui Gherjavschi T. în sumă de 37.399 lei, diferenţa dintre datoria avută 1747 dolari SUA (echivalentul a 21.889 lei) şi valoarea casei de locuit.

Tot el, la finele anului 2001, data precisă nu a fost posibil de stabilit, a împrumutat lui Panico T. suma de 100 dolari SUA, cu condiţia rambursării acesteia până la 07.01.2002, cu dobânda lunară de 15%. Ulterior, la 07.02.2002 Panico T., aflându-se într-o stare materială gravă, având nevoie de mijloace băneşti pentru a pleca la lucru în străinătate, a împrumutat de la inculpat suma de 1500 dolari SUA, cu aceeaşi dobânda de 15 % lunar.

Abuzând de situaţia vulnerabilă din punct de vedere material a lui Panico T., necesitatea urgentă de mijloace băneşti, inculpatul, sub pretextul asigurării întoarcerii datoriei, întocmirii contractului de gaj, i-a impus pe soţii Panico T. şi Panico A. să încheie la 07.02.2002 contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit din s. Cişmea, r-nul Orhei. Ulterior, pe parcursul anilor 2002 - 2005 Panico T, prin intermediul fiilor săi, Panico Viorel şi Ion, i-a achitat în contul restituirii datoriei cu dobândă, inculpatului suma 12.000 dolari SUA. Ulterior, în baza contractului de vânzare-cumpărare nominalizat, precum şi hotărârii Judecătoriei Orhei nr. 2-1055 2002 din 08.05.2002, casa de locuit la 09.07.2002 a fost înregistrată cu drept de proprietate pe numele lui Cliucinicov A., care la 07.02.2006 a înstrăinat-o cet. Damaschin V. la preţul de 12.000 dolari SUA, echivalentul a 155.183 lei.

Astfel, inculpatul ***a însuşit prin escrocherie*** de la soţii Panico A. şi T. suma de 283.167 lei (12.000 dolari SUA restituiţi de soţii Panico, 12.000 dolari SUA urmare a vânzării casei de locuit minus datoria 2100 dolari SUA).

Tot el, urmărind ***scopul însuşirii prin escrocherie a bunurilor*** lui Castraveţ R., i-a împrumutat în toamna anului 2003 împreună cu feciorul său Şeremet I. suma de 300 dolari SUA, cu condiţia achitării dobânzii lunare în mărime de 10 %.

Ulterior, în primăvara anului 2004, inculpatul i-a propus lui Castraveţ R. să o transporte în Italia şi s-o angajeze în câmpul muncii, iar odată cu acumularea mijloacelor financiare să se achite cu el pentru fiul Şeremet I. Recompensa pentru serviciile prestate era de 2000 dolari SUA.

Inculpatul intenţionat, în scopul deposedării de bunuri, sub pretextul asigurării restituirii datoriei, a determinat-o să depună în gaj casa cu toate acareturile. La 17.05.2004 inculpatul împreună cu soţia sa Cliucinicov A. şi Castraveţ R. la notarul Lencuţa din or. Orhei au încheiat un contract fictiv de vânzare-cumpărare a casei de locuit, de fapt, avându-se în vedere contractul de gaj al casei în scopul restituirii datoriei.

Astfel, inculpatul ***a dobândit prin înşelăciune*** de la Castraveţ R. bunul imobil, evaluat la suma de 78.466 lei, în contul unei datorii de 300 dolari SUA.

Tot el, în anul 2000 a împrumutat soţilor Colesnic N. şi Colesnic A. din s. Mitoc, r-nul Orhei, 400 dolari SUA cu condiţia rambursării sumei cu o dobândă de 15% lunar.

În toamna anului 2004, inculpatul, urmărind scopul dobândirii prin înşelăciune a bunurilor altei persoane, le-a cerut soţilor Colesnic restituirea datoriei în sumă de 3000 dolari SUA, inclusiv 400 dolari datoria propriu-zisă şi 2600 dolari dobândă, propunându-i lui Colesnic N. din contul datoriei să o transporte în Italia.

Sub pretextul asigurării restituirii acestor mijloace băneşti, inculpatul le-a cerut să pună în gaj casa de locuit, ce aparţinea soţilor Colesnic.

Ulterior, inculpatul, abuzând de situaţia materială grea a soţilor Colesnic, i-a obligat să întocmească un contract de vânzare-cumpărare fictiv la 08.12.2004, prin care casa de locuit trece în proprietatea acestuia, iar când vor restitui împrumutul şi dobânda, va fi întocmit un alt contract de vânzare-cumpărare, conform căruia ei din nou vor căpăta dreptul de proprietate asupra casei. Colesnic N. a restituit împrumutul de 400 dolari SUA, i-a achitat 700 dolari SUA şi dobânda de 300 dolari. În luna februarie 2006 inculpatul a înstrăinat casa de locuit lui Sumgiu M. Astfel, prin acţiunile sale inculpatul, ***a dobândit prin înşelăciune bunuri*** în sumă de 8000 dolari SUA echivalentul a 102.992 lei, însuşindu-i.

Tot el, la 27.01.2001 a împrumutat bani în sumă de 2000 dolari SUA cu dobândă de 15 % lunar lui Galaşan F., pentru ca soţul acesteia, Galaşan V. să plece la lucru în Portugalia, iar pentru asigurarea rambursării împrumutului şi dobânzii procentuale, soţii Galaşan din s. Mitoc, r-nul Orhei au pus casa în gaj, încheind preventiv cu inculpatul un contract de vânzare-cumpărare. Având nevoie în continuare de bani, Galaşan F. a mai împrumutat de la inculpat bani în sumă de 600 dolari SUA, cu condiţia rambursării sumei cu o dobândă de 15% lunar.

Ulterior, pe parcursul anilor 2001-2003, Galaşan F. îi achita treptat inculpatului bani din datoria care o avea faţă de ultimul, în luna ianuarie 2003 restituindu-i 5000 dolari SUA, adică 2000 dolari împrumutul şi 3000 dolari

dobânda. Din suma de 600 dolari SUA, care se socoteau aparte, inclusiv şi dobânda, inculpatul, la finele lunii le-a comunicat soţilor Galaşan că îi sunt datori cu încă 800 dolari SUA.

Ulterior, la 12.08.2003, instanţa de judecată a recunoscut valabil contractul de vânzare-cumpărare a casei din 23.01.2001, încheiat între Galaşan F. şi Galaşan V., pe de o parte şi inculpat de altă parte şi ca rezultat, imobilul cu pricina, care valora 10.000 dolari SUA, a devenit proprietatea Cliucinicov A., pe care ulterior, conform contractului de vânzare-cumpărare din 25.10.2006 l-a vândut lui Luncaşu I., iar acesta, la rândul său, în baza contractului de vânzare-cumpărare din 20.11.2006, l-a comercializat d-nei Codrean M., operaţiunea fiind întreprinsă în timp de mai puţin de o lună, la preţul de 12.000 dolari SUA, echivalentul a 155.183 lei BNM.

Astfel, inculpatul ***a însuşit prin escrocherie*** de la soţii Galaşan V. şi Galaşan F. suma de 31.200 lei (2400 dolari SUA restituiţi de soţii Galaşan) şi 130.000 lei (10.000 dolari SUA, urmare a vânzării casei de locuit).

Prin urmare, inculpatul în perioada 1999 - 2007, contrar prevederilor art.5 „Noţiuni generale" pct.16 „Activitate de întreprinzător" al Codului Fiscal nr. H63-XIII din 24.04.1997, ***a obţinut profit ilicit în sumă de 855.480 lei***, ce constituie proporţii deosebit de mari, săvârşind acţiuni ce cad sub incidenţa art. 241 alin. (2) lit. e), f) Cod Penal, iar urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, profitând de faptul că părţile vătămate aveau nevoie de mijloace financiare, ***prin înşelăciune şi abuz de încredere, a comis sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor în sumă totală de 726.972 lei***, ceea ce constituie proporţii deosebit de mari, ***acţiuni ce cad sub incidenţa art. 190 alin. (5) Cod penal***.

Tot inculpatul, ***având scopul dobândirii banilor*** de la Galaşan V. în sumă de 157 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naţionale a Moldovei constituie 2225,97 lei şi 4000 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naţionale a Moldovei constituie 61.281,2 lei, la 08 februarie 2003 a întocmit personal o recipisă din numele lui Galaşan V. prin care ultima se obliga să restituie suma dată.

Tot el, folosind o foaie de hârtie curată cu semnătura lui Galaşan V., cu care ulterior a activat în cadrul asociaţiei de economii şi împrumut "Mitoceanca", personal a scris textul cu privire la obligaţia lui Galaşan V. de restituire a sumelor inexistente.

În continuare, inculpatul dorind să-şi atingă scopul infracţional, la 07 aprilie 2006 a înaintat în Judecătoria raionului Orhei cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriei de la Galaşan V., prezentând instanţei recipisa din 08.02.2003 în original, ca să-şi camufleze intenţiile sale infracţionale şi să le dea un caracter legal. Continuând activitatea sa ilegală, ***îndreptată spre însuşirea banilor*** de la Galaşan V., ***inducând instanţele de judecată în eroare*** despre virtuala datorie a lui Galaşan V., prin decizia Colegiului civil şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie din 22.10.2008, a obţinut câştig de cauză, decizia fiind irevocabilă la pronunţare.

Ca urmare a acţiunilor lui Cliucinicov G., exprimate prin obţinerea unei recipise din numele lui Galaşan V., care nu corespunde adevărului şi inducerea în eroare a instanţelor de judecată, părţii vătămate Galaşan V. i-au fost cauzate daune

în proporţii mari, în sumă de 63.507,17 lei.

Instanţa a menţionat, că acţiunile inculpatului se organizau pe fonul prestării serviciilor de împrumut bănesc persoanelor cu obţinerea dobânzii.

Interpretarea activităţii inculpatului rezultă din Legea cu privire la antreprenoriat şi întreprinderi nr. 845-XII din 03.01.1992, art. 5 pct. 16 Cod fiscal, unde acesta, urmărind ***scopul sustragerii bunurilor altei persoane***, profitând de faptul că părţile vătămate aveau nevoie de mijloace financiare, le acorda bani şi aceste acţiuni urmează a fi calificate ca practicarea ilegală a activităţii de întreprinzător, soldată cu obţinerea unui profit în proporţii deosebit de mari.

Instanţa a reţinut ca fiind dovedită vina inculpatului în baza art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal, ca practicarea ilegală a activităţii de întreprinzător, soldată cu obţinerea unui profit în proporţii deosebit de mari, lit. e) din art. 241 Cod penal, odată cu modificările din 18.12.2008, fiind exclusă prin Lege nr. 277-XVI din 18.12.2008, în vigoare din 24.05.2009.

Totodată, organul de urmărire penală a calificat acţiunile inculpatului şi în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înşelăciune sau abuz de încredere, inculpatul fiind pus sub învinuire în baza declaraţiilor părţilor vătămate, care sunt contradictorii cu materialele cauzei.

Astfel, pe episodul de escrocherie, incriminat inculpatului faţă de Maftior V. există hotărârea Judecătoriei Orhei din 29 septembrie 2005, definitivă şi irevocabilă, de recunoaştere a valabilităţii contractului de vânzare-cumpărare a casei de locuit încheiat între Cliucinicov G. şi Maftior V., cu încasarea de la Maftior V. a sumei de 2500 euro. Fiind constatată legalitatea contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între Cliucinicov G. şi Maftior V., procurorul nu a prezentat nici o probă care ar confirma că contractul nominalizat a fost încheiat prin înşelăciune sau abuz de încredere.

Pe episodul de escrocherie, incriminat inculpatului faţă de Gherjavschii T., prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 30 septembrie 2005, definitivă şi irevocabilă, s-a încasat de la Gherjavschii T. în beneficiul lui Cliucinicov G. suma de 4891 dolari SUA. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 08 iunie 2006, casa de locuit ce-i aparţinea lui Gherjavschii T. a fost transmisă în proprietate inculpatului, în contul datoriei invocate. Probe ce ar confirma că inculpatul a acţionat prin înşelăciune sau abuz de încredere nu au fost prezentate.

Conform contractului de vânzare-cumpărare din 07 februarie 2002, autentificat notarial şi confirmat prin declaraţia notarială de înstrăinare a imobilului, semnată de Panico T., Panico A. a înstrăinat lui Cliucinicov G. casa de locuit cu suprafaţa de 86,90 m.p., amplasată pe un teren cu suprafaţa de 0,0728 ha, situată în s. Cişmea, r-nul Orhei. Notarul Galina Digori a confirmat că contractul a fost întocmit în corespundere cu voinţa părţilor, fără careva presiune din partea inculpatului, contractul nefiind anulat până în prezent.

Prin contractul de vânzare-cumpărare din 17 mai 2004, autentificat notarial şi înregistrat la Oficiul cadastral Orhei, Castraveţ R. a înstrăinat lui Cliucinicov G. casa de locuit cu nr. cadastral 645600004.5, situată în s. Podgoreni, r-nul Orhei la preţul de 76.466 lei. Argumentele procurorului privind fictivitatea contractului menţionat, având în vedere un contract de gaj încheiat cu scopul asigurării

restituirii datoriei, nu au fost probate, legalitatea contractului încheiat nefiind invocată de către părţi.

Potrivit contractului de vânzare-cumpărare din 08 decembrie 2014, Cliucinicov A. a procurat de la Colesnic A. casa de locuit situată în s. Mitoc, r-nul Orhei. Prin declaraţia notarială din 19 noiembrie 2004, Colesnic N. a dat acordul soţului său, Colesnic A. la înstrăinarea imobilului menţionat, legalitatea contractului încheiat nefiind contestată de părţi. Totodată, nu au fost stabilite în acţiunile inculpatului, fapte de înşelăciune sau abuz de încredere.

Conform recipisei din 23 ianuarie 2003, Galaşan V. şi Galaşan F. au împrumutat de la inculpat suma de 4300 dolari SUA. Prin hotărâre judecătorească, în vigoare, acţiunea civilă a lui Cliucinicov G. şi Cliucinicov A. către Galaşan V. şi Galaşan F. a fost recunoscută valabilitatea contractului de vânzare-cumpărare a casei de locuit din s. Mitoc, r-nul Orhei. Faptul că imobilul nominalizat a fost înstrăinat de Cliucinicov A., care la moment se considera proprietar al casei de locuit, lui Luncaşu I., care ulterior, l-a înstrăinat lui Codrean M. nu poate servi drept temei pentru a califica drept escrocherie acţiunile inculpatului, procurorul neadministrând probe care ar confirma că inculpatul a acţionat prin înşelăciune sau abuz de încredere.

Instanţa a concluzionat că ***nu au fost prezentate alte probe care ar confirma cu certitudine vinovăţia inculpatului*** pe art. 190 alin. (5) Cod penal, de aceea, pe episodul dat el ***urmează a fi achitat, deoarece nu s-a constatat existenţa faptei infracţiunii***.

2. Procurorul în Procuratura raionului Orhei, Vadim Machidon, a declarat apel, solicitând casarea sentinţei, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie liberat de pedeapsă penală pe art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripţie de atragere la răspundere, şi condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

Apelantul a indicat, că potrivit art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 2 ani din ziua săvârşirii unei infracţiuni uşoare, urmând ca în cadrul şedinţei de judecată să fie demonstrată doar vinovăţia faptei imputate.

La adoptarea sentinţei de condamnare cu liberarea de pedeapsă penală, instanţa urma să argumenteze temeiurile legale care au stat la baza adoptării acesteia.

Instanţa a apreciat eronat circumstanţele de fapt şi de drept pe care a fost bazată învinuirea inculpatului în temeiul art. 190 alin. (5) Cod penal, probele administrate demonstrând incontestabil vinovăţia acestuia de săvârşirea infracţiunii incriminate.

Nefiind clar motivul achitării inculpatului pe art. 190 alin. (5) Cod penal, acuzarea a fost în imposibilitate de a prezenta argumente care ar combate poziţia instanţei.

Or, ***există o neconcordanţă între partea descriptivă şi cea dispozitivă a sentinţei, în partea descriptivă fiind indicat motivul de drept prevăzut de art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală – nu s-a constatat existenţa faptei infracţiunii, iar în dispozitivul sentinţei motivul de drept este prevăzut de art. 390***

alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală – fapta inculpatului nu întruneşte elementele infracţiunii.

Totodată, instanţa, fără a ţine cont de modalităţile de săvârşire a infracţiunii de escrocherie, de circumstanţele şi motivele comiterii, de structura acesteia, la argumentarea motivului din care urmează a fi achitat inculpatul, s-a limitat la faptul existenţei unor contracte de vânzare-cumpărare încheiate cu părţile vătămate, contracte, care nemijlocit au constituit modalitatea de săvârşire a infracţiunii de escrocherie, inculpatul camuflând intenţiile sale şi scopul de cupiditate.

Circumstanţele de fapt sunt specifice, latura subiectivă a infracţiunii incriminate este una ascunsă, fiind evidenţiată prin încheierea contractelor de vânzare-cumpărare.

Instanţa nu a ţinut cont de fondul atitudinii de afecţiune care a fost artificial creată şi susţinută prin eforturile inculpatului, exploatând raporturile de încredere care au fost stabilite între el şi victime, prin încheierea contractelor de vânzare-cumpărare.

2.1. A declarat apel şi partea vătămată Maftior M., solicitând casarea parţială a sentinţei, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Recurenta a indicat că contractul de vânzare-cumpărare a fost încheiat în lipsa ei, fără actele necesare şi nu a fost semnat de către ea.

2.2. Avocatul Lilian Maliga a declarat apel în numele părţii vătămate Panico T., în care a solicitat casarea parţială a sentinţei, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 241 alin. (2) lit. f) şi 190 alin. (5) Cod penal, cu admiterea acţiunii civile.

Recurentul a invocat că instanţa de judecată a apreciat greşit probele administrate, în acţiunile inculpatului fiind prezente elementele constitutive ale infracţiunilor incriminate.

2.3. Avocatul Alexandru Stanţieru a declarat apel în numele moştenitorului legal al părţii vătămate Gherjavschi G., Gherjavschi V. şi părţii vătămate Castraveţ R., solicitând casarea parţială a sentinţei, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 241 alin. (2) lit. f) şi 190 alin. (5) Cod penal.

Recurentul a indicat că instanţa de fond a ignorat materialele cauzei şi probele obţinute, declaraţiile martorilor, argumentele părţilor vătămate privind circumstanţele pricinii şi nu a luat atitudine întru soluţionarea obiectivă, investigarea minuţioasă şi sub toate aspectele a tuturor circumstanţelor cauzei, concluziile expuse în motivarea sentinţei fiind în contradicție cu probele administrate.

2.4. Avocatul Dionis Panov a declarat apel în numele inculpatului, solicitând casarea parţială a sentinţei, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri, prin care acesta să fie achitat în baza art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal, iar acţiunea civilă să fie lăsată fără soluţionare.

Recurentul a invocat că inculpatul urma a fi liberat de răspundere penală pe art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal, infracţiunea fiind una din categoria celor uşoare.

Admiterea în principiu a acţiunii civile înaintată de partea vătămată Panico T. este ilegală, pretenţiile fiind bazate pe faptul dobândirii ilicite a bunurilor prin înşelăciune, inculpatul fiind achitat pe art. 190 alin. (5) Cod penal, circumstanţe în care instanţa lasă acţiunea civilă fără soluţionare.

Conform art. 125 Cod penal, prin desfăşurare ilegală a activităţii de întreprinzător se înţelege: a) desfăşurarea activităţii de întreprinzător fără înregistrarea (reînregistrarea) la organele autorizate; b) desfăşurarea unor genuri de activitate interzise de legislaţie; c) desfăşurarea activităţii de întreprinzător prin intermediul filialelor, reprezentanţelor, sucursalelor, secţiilor, magazinelor, depozitelor, unităţilor comerciale şi altor unităţi neînregistrate în modul stabilit de legislaţie; d) desfăşurarea activităţii de întreprinzător fără utilizarea mărcilor comerciale şi de fabrică şi fără indicarea în documente a codurilor fiscale, în cazul când folosirea sau indicarea lor este prevăzută de legislaţie, ori desfăşurarea acestei activităţi cu utilizarea unor coduri fiscale străine sau plastografiate.

Nici acuzarea şi nici instanţa de fond nu au invocat nici un element semnificativ din articolul precizat, nefiind constatată componenţa infracţiunii prevăzute de art. 241 Cod penal.

Totodată, în cazul în care împrumutul este o activitate de întreprinzător, nu contează suma banilor daţi cu împrumut, dar suma profitului obţinut, acuzarea reieşind din suma de bani care urma să-i primească inculpatul, inclusiv banii daţi cu împrumut, dobânda şi averea gajată în asigurarea obligaţiunilor contractuale, din care inculpatul doar parţial şi-a recuperat cheltuielile suportate.

Astfel, până în prezent, Galaşan V. urmează să restituie inculpatului 4000 euro şi 342 dolari, Maftior V. - 2538 dolari, Gherjavschi F. - 1646 lei, Colesnic N. şi Colesnic A. - 4686 dolari, Castraveţ R. - 859 dolari şi 69 euro, Galaşan F. şi Galaşan V. - 5479 dolari, Panico T., Panico A. şi Panico I. - 1745 dolari, 950 euro şi 80 lei, Potîrniche V. şi Cebotari M - 640 dolari, şi alte persoane în privinţa cărora sunt hotărâri definitive şi irevocabile, care nu au fost executate din motiv că nu a fost soluţionată cauza penală. Părţile vătămate, făcând abuz de încredere, au luat bani de la inculpat, ca ulterior, prin escrocherie şi declaraţii mincinoase, să nu-şi onoreze obligaţiile asumate.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 15 septembrie 2015, toate apelurile au fost admise, casată sentinţa în parte şi pronunţată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privinţa lui Cliucinicov Gheorghe pe art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal a fost încetat, pe motivul intervenirii termenului de prescripţie de tragere la răspunderea penală.

Cliucinicov Gheorghe a fost condamnat în baza art. 190 alin.(5) Cod penal la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcţii legate de administrarea şi gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei închisorii în penitenciar de tip închis, de la reţinere.

A fost admisă în principiu acţiunea civilă înaintată de Maftior M. către Cliucinicov G. despre încasarea daunei materiale, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanţa civilă.

În rest, sentinţa a fost menţinută.

Instanţa de apel a concluzionat că ***sentinţa urmează a fi casată, cu pronunţarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanţă*** şi a constatat că Cliucinicov G., în perioada anului 2001, urmărind scopul acaparării de bunuri şi valori materiale ale altor persoane, sub pretextul acordării împrumuturilor băneşti în condiţii contrare legii, vădit dezavantajoase, a întocmit un plan criminal îndreptat la însuşirea prin înşelăciune a bunurilor de la diferite persoane.

Astfel, la 25.12.2003, Maftior V. a solicitat un împrumut de la inculpat în sumă de 2500 dolari SUA, cu o dobândă de 15% lunar, în aceeaşi zi, ultimul, folosindu-se de situaţia materială gravă a lui Maftior V., înaintând condiţia obligatorie de a lăsa casa de locuit în gaj, pentru asigurarea restituirii împrumutului, l-a impus să scrie o recipisă precum că a primit 3000 dolari în contul casei ce-i aparţine, precum şi a lotului adiacent cu suprafaţa de 24 ari din s. Mitoc, r-nul Orhei.

Ulterior, inculpatul, urmărind scopul sustragerii bunului imobil aparţinând lui Maftior V., a înaintat o acţiune civilă în instanţa de judecată, folosindu-se de lipsa reclamatului Maftior V. la locul permanent de trai, în care invoca fals că ar fi încheiat la 25.12.2003 contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit, ce nu corespundea realităţii, solicitând încasarea de la Maftior V. a sumei împrumutului 2500 dolari SUA şi recunoaşterea valabilităţii contractului de vânzare-cumpărare.

În baza hotărârii Judecătoriei Orhei din 29.09.2005, la 06.04.2006 Oficiul Cadastral Teritorial Orhei, Filiala întreprinderii de Stat „Cadastru" a înregistrat imobilul nominalizat în proprietatea lui Cliucinicov G., care la 19.05.2006 l-a înstrăinat altei persoane, contra sumei de 4900 dolari SUA echivalentul a 63.748 lei BNM, însuşind aceşti bani.

Tot el, abuzând de situaţia de vulnerabilitate din punct de vedere material a lui Gherjavschi T., urmărind scopul acaparării casei de locuit a acestuia, a împrumutat acestuia suma de 220 dolari SUA ce urma a fi restituită la 26.02.2005, 422 dolari SUA ce urma a fi restituită până la 16.02.2005 şi 1105 dolari SUA ce urma a fi restituită până la 27.02.2005, stabilind, în mod arbitrar, o penalitate de 1 % pentru fiecare zi de întârziere.

Ulterior, inculpatul urmărind realizarea scopului criminal a înaintat la 15.07.2005 cerere de chemare în judecată în Judecătoria Orhei, solicitând încasarea de la Gherjavschi F. în folosul său a sumelor menţionate (220, 422 şi 1105 dolari) precum şi dobânzile corespunzătoare în sumă de 286, 570 şi 1448 dolari SUA.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 30.09.2005 a fost admisă acţiunea lui Cliucinicov G. dispunându-se încasarea de la Gherjavschi T. datoriei în sumă de 4891 dolari SUA.

Ulterior, ***în baza hotărârii Judecătoriei Orhei din 08.06.2006 casa de locuit cu preţul de 59.288 lei, ce-i aparţinea lui Gherjavschi T., a fost trecută în proprietatea inculpatului în contul datoriei invocate.***

Prin acţiunile sale, inculpatul a dobândit prin escrocherie bunuri aparţinând lui Gherjavschi T. în sumă de 37.399 lei, diferenţa dintre datoria avută 1747 dolari SUA (echivalentul a 21.889 lei) şi valoarea casei de locuit.

Tot el, la finele anului 2001, data precisă nu a fost posibil de stabilit, a împrumutat lui Panico T. suma de 100 dolari SUA, cu condiţia rambursării acesteia până la 07.01.2002, cu dobânda lunară de 15%. Ulterior, la 07.02.2002 Panico T.,

aflându-se într-o stare materială gravă, având nevoie de mijloace băneşti pentru a pleca la lucru în străinătate, a împrumutat de la inculpat suma de 1500 dolari SUA, cu aceeaşi dobânda de 15 % lunar.

Abuzând de situaţia vulnerabilă din punct de vedere material a lui Panico T., necesitatea urgentă de mijloace băneşti, inculpatul, sub pretextul asigurării întoarcerii datoriei, întocmirii contractului de gaj, i-a impus pe soţii Panico T. şi Panico A. să încheie la 07.02.2002 contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit din s. Cişmea, r-nul Orhei.

Pe parcursul anilor 2002 - 2005 Panico T. prin intermediul fiilor săi, Panico Viorel şi Ion, i-a achitat în contul restituirii datoriei cu dobândă inculpatului suma 12.000 dolari SUA.

Ulterior, ***în baza contractului de vânzare-cumpărare nominalizat precum şi Hotărârii Judecătoriei Orhei nr. 2-1055/2002 din 08.05.2002, casa de locuit a fost înregistrată cu drept de proprietate pe numele lui Cliucinicov A., care la 07.02.2006 a înstrăinat-o lui Damaschin V. la preţul de 12.000 dolari SUA, echivalentul a 155.183 lei.***

Astfel, inculpatul a însuşit prin escrocherie de la soţii Panico A. şi T. suma de 283.167 lei (12.000 dolari SUA restituiţi de soţii Panico, 12.000 dolari SUA urmare a vânzării casei de locuit minus datoria 2100 dolari SUA).

Tot el, urmărind scopul însuşirii prin escrocherie a bunurilor lui Castraveţ R., a împrumutat în toamna anului 2003 împreună cu feciorul său Şeremet I. suma de 300 dolari SUA, cu condiţia achitării dobânzii lunare în mărime de 10%.

Ulterior, în primăvara anului 2004, inculpatul i-a propus lui Castraveţ R. să o transporte în Italia şi s-o angajeze în câmpul muncii, iar odată cu acumularea mijloacelor financiare să se achite cu el pentru fiul Şeremet I. Recompensa pentru serviciile prestate era de 2000 dolari SUA.

Inculpatul intenţionat, în scopul deposedării de bunuri, sub pretextul asigurării restituirii datoriei, a determinat-o să depună în gaj casa cu toate acareturile. La 17.05.2004 acesta, împreună cu soţia sa Cliucinicov A. şi Castraveţ R. la notarul Lencuţa din or. Orhei au încheiat un contract fictiv de vânzare-cumpărare a casei de locuit, de fapt avându-se în vedere contractul de gaj al casei în scopul restituirii datoriei.

Astfel, inculpatul a dobândit prin înşelăciune de la Castraveţ R. bunul imobil evaluat la suma de 78.466 lei, în contul unei datorii de 300 dolari SUA.

Tot el, în anul 2000 a împrumutat soţilor Colesnic N. şi Colesnic A. din s. Mitoc, r-nul Orhei 400 dolari SUA, cu condiţia rambursării sumei cu o dobândă de 15% lunar.

În toamna anului 2004, inculpatul, urmărind scopul dobândirii prin înşelăciune a bunurilor altei persoane, le-a cerut soţilor Colesnic restituirea datoriei în sumă de 3000 dolari SUA, inclusiv 400 dolari datoria propriu-zisă şi 2600 dolari dobândă, propunându-i lui Colesnic N. din contul datoriei să o transporte în Italia.

Sub pretextul asigurării restituirii acestor mijloace băneşti inculpatul le-a cerut să pună în gaj casa de locuit ce aparţinea soţilor Colesnic.

Ulterior, inculpatul, abuzând de situaţia materială grea a soţilor Colesnic, i-a obligat să întocmească un contract de vânzare-cumpărare fictiv la 08.12.2004, prin care casa de locuit trece în proprietatea acestuia, iar când vor restitui împrumutul şi

dobânda, va fi întocmit un alt contract de vânzare-cumpărare conform căruia, ei din nou vor căpăta dreptul de proprietate asupra casei. Colesnic N. a restituit împrumutul de 400 dolari SUA, i-a achitat 700 dolari SUA şi dobânda de 300 dolari. În luna februarie 2006, inculpatul a înstrăinat casa de locuit lui Surugiu M.

Astfel, prin acţiunile sale, inculpatul a dobândit prin înşelăciune bunuri în sumă de 8000 dolari SUA echivalentul a 102.992 lei, însuşindu-i.

Tot el, la data de 27.01.2001 a împrumutat bani în sumă de 2000 dolari SUA cu dobândă de 15 % lunar lui Galaşan F., pentru ca soţul acesteia Galaşan V. să plece la lucru în Portugalia, iar pentru asigurarea rambursării împrumutului şi dobânzii procentuale, soţii Galaşan din s. Mitoc, r-nul Orhei au pus casa în gaj, încheind preventiv cu inculpatul un contract de vânzare-cumpărare.

Având nevoie în continuare de bani, Galaşan F. a mai împrumutat de la inculpat bani în sumă de 600 dolari SUA, cu condiţia rambursării sumei cu o dobândă de 15% lunar.

Pe parcursul anilor 2001-2003, Galaşan F. îi achita treptat lui Cliucinicov G. bani din datoria care o avea faţă de ultimul, în luna ianuarie 2003 având daţi acestuia 5000 dolari SUA, adică 2000 dolari împrumutul şi 3000 dolari dobândă. Din suma de 600 dolari SUA care se socoteau aparte, inclusiv şi dobândă, inculpatul la finele lunii le-a comunicat soţilor Galaşan că îi sunt datori cu încă 800 dolari SUA.

Ulterior, la data de 12.08.2003, ***instanţa de judecată a recunoscut valabil contractul de vânzare-cumpărare a casei*** din 23.01.2001, încheiat între Galaşan V. şi Galaşan F. pe de o parte şi Cliucinicov G., de altă parte şi ca rezultat, imobilul cu pricina, care valora 10.000 dolari SUA a devenit proprietatea Cliucinicov A., pe care ulterior, conform contractului de vânzare-cumpărare din 25.10.2006 l-a vândut lui Luncaşu I., iar acesta la rândul său în baza contractului de vânzare-cumpărare din 20.11.2006 l-a comercializat dnei Codrean M., operaţiunea fiind întreprinsă în timp de mai puţin de o lună, la preţul de 12.000 dolari SUA, echivalentul a 155.183 lei.

Astfel, inculpatul a însuşit prin escrocherie de la soţii Galaşan V. şi Galaşan F. suma de 31.200 lei (2400 dolari SUA restituiţi de soţii Galaşan) şi 130.000 lei (10.000 dolari SUA urmare a vânzării casei de locuit).

Tot inculpatul, având scopul dobândirii banilor de la Galaşan V. în sumă de 157 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naţionale a Moldovei constituie 2225,97 lei şi 4000 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naţionale a Moldovei constituie 61.281,2 lei, la 08 februarie 2003 a întocmit personal o recipisă din numele lui Galaşan V. prin care ultima se obligă să restituie suma dată.

Tot el, folosind o foaie de hârtie curată cu semnătura lui Galaşan V., cu care ulterior a activat în cadrul asociaţiei de economii şi împrumut „Mitoceanca”, personal a scris textul cu privire la obligaţia lui Galaşan V. de restituire a sumelor inexistente.

În continuare, inculpatul, dorind să-şi atingă scopul infracţional, la 07 aprilie 2006 a înaintat în Judecătoria Orhei cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriei de la Galaşan V., prezentând instanţei recipisa din 08.02.2003 în original ca să-şi camufleze intenţiile sale infracţionale şi să le predea caracter legal.

Continuând activitatea sa ilegală, îndreptată spre însuşirea banilor de la Galaşan V., ***inducând instanţele de judecată în eroare despre virtuala datorie*** a lui Galaşan V., ***prin decizia Colegiului civil şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie din 22.10.2008, a obţinut câştig de cauză, decizia fiind irevocabilă la pronunţare***.

Ca urmare a acţiunilor inculpatului, exprimate ***prin obţinerea unei recipise din numele lui Galaşan V., care nu corespunde adevărului şi inducerea în eroare a instanţelor de judecată, părţii vătămate Galaşan V. i-au fost cauzate daune în proporţii mari*** în sumă de 63.507,17 lei.

Instanţa de apel a concluzionat, că inculpatul a comis, prin înşelăciune şi abuz de încredere, ***sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor în proporţii deosebit de mari***, în sumă totală de 790.479, 17 lei, şi a încadrat acţiunile lui în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înşelăciune şi abuz de încredere, săvârşită în proporţii deosebit de mari.

Totodată, instanţa de apel a reţinut, că ***instanţa de fond corect a constatat în acţiunile inculpatului infracţiunea prevăzută de art. 241 alin.(2) lit. f) Cod penal***, însă, din motiv că a expirat termenul de prescripţie de tragere a inculpatului la răspunderea penală, procedura urmează a fi încetată.

Instanţa de fond, eronat a apreciat probele referitor la infracţiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, vinovăţia inculpatului fiind dovedită prin probele administrate.

Astfel,declaraţiile martorilor au combătut argumentele apărării ***că inculpatul n-a obţinut profit ilicit în sumă de 855.480 lei, dimpotrivă, fiind confirmat, că inculpatul a practicat ilegal activitatea de întreprinzător şi a obţinut profit ilegal de la părţile vătămate***.

Vina inculpatului în comiterea escrocheriei şi a practicării ilegale a activităţii de întreprinzător a fost confirmată integral, fiind dovedit că inculpatul a comis infracţiunea prevăzută la art. 241 alin. (2) lit. ***e)***, f) Cod penal şi la art. 190 alin. (5) Cod penal.

Astfel, inculpatul, ***urmărind scopul sustragerii bunurilor imobile care aparţineau părţilor vătămate***, înainta acţiune civilă în instanţa de judecată, folosindu-se de lipsa reclamanţilor la locul permanent de trai, în care invoca fals, că ar fi încheiat contractul de vânzare-cumpărare a caselor de locuit, ce nu corespundea realităţii, solicita încasarea de la părţile vătămate a sumei împrumutului şi recunoaşterea valabilităţii contractului de vânzare-cumpărare şi în baza hotărârilor instanţei de judecată, Oficiul Cadastral Teritorial înregistra imobilele în proprietatea inculpatului, care ulterior le înstrăina altor persoane, însuşind aceşti bani.

Faptul existenţei unei hotărâri judecătoreşti în ordine civilă de încasare de la părţile vătămate a unor sume de bani nu demonstrează poziţia apărării precum că, inculpatul ar fi parte vătămată, or s-a demonstrat că chiar din momentul încheierii contractelor de vânzare-cumpărare a imobilelor cu părţile vătămate, dânsul nu avea intenţia de a le întoarce ultimilor.

Instanţa de fond unilateral şi superficial a analizat şi a verificat probele, nu a ţinut cont de prevederile art. 101 Cod de procedură penală. În sentinţă nu au fost

analizate şi apreciate declaraţiile martorilor Maftior I., Magală C., Viziru E., Rusu N. şi Poclitari A.

Astfel, ***probele administrate indică incontestabil la componenţa infracţiunii incriminate inculpatului prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. e), f) Cod penal, ca practicarea ilegală a activităţii de întreprinzător, soldată cu obţinerea unui profit în proporţii deosebit de mari***.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor judecătoreşti, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat pe art. 241 alin.(2) lit. e), f) şi 190 alin. (5) Cod penal, din lipsa elementelor infracţiunii.

Recurentul a invocat că, instanţa de apel nu s-a expus motivat asupra argumentelor apărării şi nu a respectat principiile generale ce reglementează desfăşurarea procesului penal referitor la administrarea şi prezentarea probelor de către părţi.

Conform art. 125 Cod penal prin desfăşurare ilegală a activităţii de întreprinzător se înţelege: a) desfăşurarea activităţii de întreprinzător fără înregistrarea (reînregistrarea) la organele autorizate; b) desfăşurarea unor genuri de activitate interzise de legislaţie; c) desfăşurarea activităţii de întreprinzător prin intermediul filialelor, reprezentanţelor, sucursalelor, secţiilor, magazinelor, depozitelor, unităţilor comerciale şi altor unităţi neînregistrate în modul stabilit de legislaţie; d) desfăşurarea activităţii de întreprinzător fără utilizarea mărcilor comerciale şi de fabrică şi fără indicarea în documente a codurilor fiscale, în cazul când folosirea sau indicarea lor este prevăzută de legislaţie, ori desfăşurarea acestei activităţi cu utilizarea unor coduri fiscale străine sau plastografiate.

Nici acuzarea şi nici instanţa de fond nu au invocat nici un element semnificativ din articolul menţionat, nefiind constatată componenţa infracţiunii prevăzute de art. 241 Cod penal.

Totodată, hotărârile civile prin care s-a constatat legalitatea acţiunilor sale, nu pot sta la baza încadrării acţiunilor în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Potrivit art. 190 Cod penal, escrocheria constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înşelăciune sau abuz de încredere, iar părţile vătămate au împrumutat benevol mijloacele băneşti de la el.

Astfel, este incorect reţinut că el, prin înşelăciune şi abuz de încredere, ar fi însuşit bunurile părţilor vătămate, acestea luând cu împrumut banii, prin orice metode posibile s-au eschivat de la obligaţiile de restituire a banilor datoraţi. Deci, anume părţile vătămate, prin abuz de încredere i-au însuşit aceşti bani.

Nu pot fi reţinute argumentele instanţei de apel, invocate în motivarea condamnării lui în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, că el, ***prin inducerea în eroare a instanţelor de judecată, obţinea câştig de cauză şi hotărâri irevocabile***. ***Or, nu pot fi puse la îndoială competenţa profesională a tuturor judecătorilor care examinau cauzele civile şi emiteau hotărâri judecătoreşti***, care nu pot fi supuse unor critici fără temei de către instanţa de apel.

Totodată, instanţa de apel nu a dat o apreciere cuvenită probelor administrate, deoarece nicio faptă incriminată nu întruneşte elementele sustragerii - luarea ilegală şi gratuită a bunurilor.

Pe episodul cu Panico T., casa a procurat-o la preţul de 18.000 lei, perfectând toate actele la notar.

Lui Gherjavschi T. i-a împrumutat o sumă de bani, cu condiţia achitării unei penalităţi, în caz de nerambursare a banilor în termen. În cadrul dosarului civil ultimul a recunoscut cerinţele, iar după decesul lui, în baza plângerii depuse de moştenitorul lui legal a fost învinuit de comiterea escrocheriei, necătând că dreptul de proprietate asupra imobilului a fost înregistrat legal.

Fosta soţie, Cliucinicov A., a procurat casa de la Castraveţ R., fiind achitat preţul şi perfectate legal actele. Ulterior, s-a constatat, că ultima a gajat neoficial casa, pentru obţinerea unui credit, creditorii solicitând desfacerea contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Cliucinicov A. şi Castraveţ R. ca fiind fictiv. Ultima a fost categoric împotrivă, celelalte declaraţii fiind fără suport juridic şi calomnioase.

Pe episodul cu Galaşan V., Curtea Supremă de Justiţie a constatat că afirmaţiile ei cu privire la faptul că semnătura de pe recipisa în litigiu el ar fi obţinut-o prin viclenie, poartă un caracter declarativ, fără a avea un suport probatoriu. Până la moment, aceasta nu a întreprins măsuri în vederea stingerii datoriei pe care o are faţă de el.

Casa de la Colesnic N. şi Colesnic A. a fost procurată de fosta sa soţie, Cliucinicov A., fiind achitat preţul în rezultatul negocierilor şi perfectate legal toate actele.

De la Galaşan F. a procurat casa la preţul de 4300 dolari SUA, fiind întocmită o recipisă. Ulterior, conform hotărârii instanţei de judecată a fost recunoscută valabilitatea contractului de vânzare-cumpărare.

De la Maftior V. şi Maftior M. a procurat casa, achitând 3000 dolari SUA, fiind semnată o recipisă. Prin hotărârea instanţei de judecată a fost recunoscută valabilitatea contractului de vânzare-cumpărare.

Nu a împrumutat niciodată bani persoanelor social vulnerabile.

Instanţa de apel incorect a constatat, că lui Maftior V. i-a împrumutat bani la 25.12.2003, în realitate împrumutul fiind acordat la 20.12.2003 şi nu a fost restituit până în prezent.

La fel, instanţa de apel, abuziv a constatat că el a însuşit de la Gherjavschi T. dobânzi în mărime de 286, 570 şi 1448 dolari SUA, împrumutul fiind acordat fără dobândă, iar conform contractului de împrumut au fost încasate penalităţi.

Totodată, constatarea instanţei de apel, că a însuşit, prin escrocherie, suma de 12.000 dolari SUA de la soţii Panico este lipsită de suport juridic, fiind întemeiată doar pe afirmaţiile lui Panico T. Declaraţiile, că el ar fi luat suplimentar de la Panico T. suma de 10.500 dolari SUA nu au fost probate.

Astfel, familia Panico îi datorează 380 dolari SUA pe care urma să-i restituie la 27.07.2001, 150 dolari SUA - la 25.07.2001, 104 dolari SUA - la 16.12.2002, 950 euro - la 18.12.2002, 130 dolari SUA - la 09.07.2001, sume confirmate prin recipisele întocmite.

La fel, conform acestor recipise, Panico T. a împrumutat şi respectiv, a restituit sumele de 114 dolari SUA - la 07.01.2002, 95 dolari SUA - la 07.09.2002.

Până la moment, familia Panico nu i-a restituit integral banii, probele administrate dovedind nevinovăţia lui.

Constatarea instanţei de apel că Castraveţ R. a împrumutat de la el 300 dolari SUA în toamna anului 2003, a fost combătută prin recipisele care confirmă că Castraveţ R. şi Şeremet N. urmau să întoarcă 290 dolari SUA până la 19.05.2002, Castraveţ R. şi Şeremet I. - 287,5 dolari SUA până la 02.06.2001, Castraveţ R. şi Şeremet I. - 57,5 dolari SUA până la 05.06.2001, Castraveţ R. şi Şeremet Igor - 130 dolari SUA până la 15.08.2001, Castraveţ R. şi Şeremet N. - 63 euro până la 07.06.2004, Castraveţ R. - 95 dolari SUA până la 24.09.2004, sume care nu au fost achitate până în prezent.

Colesnic N. şi Colesnic A. au împrumutat până în anul 2000 suma de 400 dolari SUA, la 18.05.2005 fiindu-i restituiţi 200 dolari SUA din suma împrumutată, perfectându-se o recipisă în acest sens. La 15.01.2005 le-a împrumutat 190 dolari SUA până la 28.05.2005, la 28.12.2004 - 120 dolari SUA, la 30.01.2005 - 3720 dolari SUA până la 18.08.2005, echivalentul a 477,5 dolari SUA în lei moldoveneşti până la 30.05.2005, echivalentul a 179 dolari SUA în ruble ruseşti până la 01.05.2005, bani care nu i-au fost restituiţi până în prezent.

Nu este bazată pe probe constatarea, că Galaşan F. i-a achitat în a. 2001 - 2003 suma de 5000 dolari SUA. Recipisele anexate confirmă că el le-a împrumutat soţilor Galaşan în perioada 2000 - 2003, suma de 5520 dolari SUA, bani care nu i-au fost restituiţi până la moment.

Decizia instanţei de apel privind condamnarea în baza art. 190 Cod penal se bazează pe afirmaţii declarative şi presupuneri, probele materiale şi declaraţiile martorilor oculari au fost apreciate subiectiv, nefiind luate în calcul. Astfel, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, au fost interpretate în defavoarea sa, fiindu-i încălcate drepturile şi prevederile art. 8 Cod de procedură penală.

Nu este de acord şi cu condamnarea în baza art. 241 Cod penal. Dispoziţia art. 241 Cod penal este de blanchetă, iar în scopul evitării unor interpretări extensive sau restrictive a elementului material al incriminării art. 241 Cod penal, acesta este redat exclusiv, prin dispoziţia art. 125 Cod penal. În aşa mod, legislaţia abstractizează anumite fapte supuse răspunderii contravenţionale şi în baza anumitor condiţii esenţiale, le supune răspunderii penale. Astfel, prin desfăşurare ilegală a activităţii de întreprinzător în sensul penal, potrivit art. 125 Cod penal se înţelege: 1. desfăşurarea activităţii de întreprinzător fără înregistrarea la organele autorizate, 2. desfăşurarea unor genuri de activitate interzisă de legislaţie, 3. desfăşurarea activităţii de întreprinzător prin intermediul filialelor, secţiilor, magazinelor, depozitelor, unităţilor comerciale şi altor unităţi neînregistrate, 4. desfăşurarea activităţii de întreprinzător fără utilizarea mărcilor comerciale şi de fabrică şi fără indicarea în documente a codurilor fiscale ori desfăşurarea acestei activităţi cu utilizarea unor coduri fiscale străine.

Din dispozitivul art. 125 Cod penal rezultă că, această normă cuprinde toate acţiunile care determină latura obiectivă a infracţiunii. Potrivit acuzării ”activitatea ilicită de întreprinzător se exprimă prin prestarea serviciilor de împrumut cu dobândă şi procurarea-vânzarea imobilelor”, acţiuni ce nu rezultă din 125 Cod penal. Prin urmare, învinuirea adusă nu cuprinde ”calificarea infracţiunii” – determinarea şi constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile şi semnele componenţei infracţiunii prevăzute de art. 113 Cod penal.

Astfel, se poate constata, că lipseşte latura obiectivă a infracţiunii, iar fapta nu întruneşte elementele infracţiunii.

Totodată, acuzarea a indicat în învinuire, că infracţiunea a fost comisă în perioada 1999-2006, datorită împrumuturilor acordate persoanelor fizice, cu dobândă de 10% - 30%, prin obţinerea unui profit în proporţii deosebit de mari, în sumă totală de 476.563 lei, 30% constituind penalitatea.

Potrivit învinuirii, până la intrarea în vigoare a Codului penal, în redacţia Legii nr. 985 din 19.04.2002, au fost comise fapte infracţionale care urmează a fi interpretate în conformitate cu prevederile art. 8 Cod penal, potrivit căruia caracterul infracţional al faptei şi pedeapsa pentru aceasta se stabileşte de legea în vigoare la momentul săvârşirii faptei. La soluţionare urma a fi ţinut cont că, potrivit art. 164 Cod penal în redacţia a. 1961, era prevăzută sancţiunea penală pentru practicarea ilegală a activităţii de întreprinzător, dacă aceste fapte au fost săvârşite după aplicarea unei sancţiuni administrative pentru aceleaşi încălcări.

Nu a fost sancţionat administrativ pentru desfăşurare ilegală a activităţii de întreprinzător. Astfel, episoadele privind persoanele Prodan V., Onofraş A., Ceban G., Gherţescu A., Pătîrniche V., Dolghii V., Prodan M., Galaşan F., Croitor A., Viziru E., Magala C., Magala I., Şeremet N., Mariţoi M., Roşca L., Luţa M., Luţa E., Zagorodniuc V., Colesnic N., Panico T şi Sclifos Z. nu pot constitui infracţiuni, fapte prejudiciabile prevăzute de art. 14 Cod penal.

Totodată părţile vătămate Roşca L., Croitor A., Luţa M., Zagorodniuc V., Magala C., Zbîrnea G., Sclifos Z. nu au pretenţii, iar Prodan V., Prodan M., Castraveţ R. şi moştenitorii lui Gherjavschi T. nu au participat la proces.

Nu practica acordarea împrumuturilor băneşti ca o îndeletnicire, ci doar la insistenţa părţilor vătămate, care îi propuneau recompense exagerate, la moment nefiindu-i restituiţi 22.580 dolari SUA, 5020 euro şi 84.927 lei.

Decizia instanţei de apel este bazată pe presupuneri şi contravine prevederilor art. 389 Cod de procedură penală, care stipulează că sentinţa de condamnare se adoptă numai în condiţia în care, în urma cercetărilor judecătoreşti, vinovăţia inculpatului în săvârşirea infracţiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanţa de judecată. Sentinţa de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau în mod exclusiv, pe declaraţiile martorilor, depuse în cadrul urmăririi penale şi citite în instanţă în lipsa lor.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală.

5.2. A declarat recurs ordinar şi avocata Svetlana Moraru, solicitând casarea deciziei, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat pe art. 241 alin. (2) lit. f) şi 190 alin. (5) Cod penal.

Recurentul a invocat că nu a fost probată dobândirea ilicită a averii prin înşelăciune sau abuz de încredere, relaţiile descrise fiind civile.

Pe episodul de escrocherie incriminat inculpatului faţă de Galaşan F. există o hotărâre judecătorească privind recunoaşterea valabilităţii contractului de vânzare-cumpărare a casei de locuit din s. Mitoc, r-nul Orhei şi recipisa din 23.01.2003, prin care se confirmă, că Galaşan V. şi Galaşan F. au luat de la inculpat un împrumut bănesc în mărime de 4300 dolari SUA.

Declaraţiile părţii vătămate Galaşan V., că ”În perioada activităţii asociaţiei, ea a lăsat o foaie curată cu semnătura sa, lui Cliucinicov G. pentru a întocmi o cerere de a fi membru al asociaţiei. Scrisul din recipisă este a lui Cliucinicov G., însă ea nu a împrumutat bani de la Cliucinicov G.” nu sunt veridice, prin decizia Curţii Supreme de Justiţie din 02.10.2008 fiind stabilit că afirmaţiile invocate de Galaşan V. au un caracter declarativ, fără suport probatoriu. Mai mult, inculpatul fiind recunoscut vinovat de săvârşirea infracţiunii de escrocherie faţă de Galaşan V., instanţa a lăsat fără rezolvare această cerinţă, proba dată nefiind veridică, concludentă, pertinentă şi utilă şi nu dovedeşte vinovăţia inculpatului.

Pe episodul de escrocherie, incriminat inculpatului faţă de Maftior V. a fost adoptată hotărârea judecătorească privind valabilitatea contractului de vânzare-cumpărare a casei de locuit, încheiat între Cliucinicov G. şi Maftior V. Ultimul a confirmat, că intenţia de a vinde casa i-a aparţinut lui, totodată, nu a indicat nici o acţiune întreprinsă de inculpat care ar fi avut indicii infracţiunii de escrocherie. Maftior M., în mod greşit a fost recunoscută în calitate de parte vătămată, relaţiile fiind între inculpat şi Maftior V., cu care aceasta era în divorţ, acţiunea civilă înaintată de ea, urmând a fi respinsă.

Nu a fost probat nici episodul de escrocherie comis faţă de Colesnic A., contractul de vânzare-cumpărare, nefiind întocmit pe numele inculpatului, tranzacţia încheiată între Cliucinicov A. şi Colesnic A. fiind legală.

La fel, lipsesc indicii infracţiunii de escrocherie pe episodul incriminat inculpatului faţă de Castraveţ R., contractul de vânzare-cumpărare fiind autentificat notarial.

Totodată, Panico A. a vândut casa cu acordul soţiei sale Panico T., declaraţiile acesteia fiind contradictorii, nu au fost verificate obiectiv şi sub toate aspectele.

Pe episodul de escrocherie faţă de Gherjavschi T. există hotărâri judecătoreşti, în baza cărora de la ultimul a fost încasată suma de 4891 dolari SUA în beneficiul inculpatului şi în contul datoriei a fost înregistrat dreptul de proprietate al inculpatului asupra casei de locuit, estimată la preţul de 59.288 lei.

Declaraţiile reprezentantului părţii vătămate Gherjavschi V., Alexandru Stanţieru, că ”Cliucinicov G. l-a ameninţat pe Gherjavschi T. şi ultimul a recunoscut datoria” sunt declarative şi nu pot fi puse la baza sentinţei.

Declaraţiile martorului Rusu N., menţionate în susţinerea faptului comiterii de către inculpat a infracţiunii de escrocherie faţă de Castraveţ R. nu sunt probe pertinente, concludente, utile şi veridice din punct de vedere al coroborării lor cu declaraţiile lui Castraveţ R.

Declaraţiile lui Dimitriu E., Băleanu V. şi Şeremet N. nu pot fi puse la baza sentinţei, aceştia cunoscând din spusele părţilor vătămate, că ultimii au împrumutat bani şi au pus în gaj casele. Afirmaţiile instanţei de apel, precum că aceste probe indică direct la faptul comiterii de inculpat a infracţiunii imputate, sunt eronate. Declaraţiile date nu demonstrează că în acţiunile inculpatului se conţin indicii infracţiunilor imputate.

Martorul Mihalachi E., la fel, nu a confirmat că tranzacţiile au fost efectuate prin înşelăciune sau abuz de încredere.

Instanţa de apel eronat a constatat că, declaraţiile martorilor Ciorici I. şi Rudei T. indică direct la faptul comiterii de către inculpat a infracţiunii de escrocherie, fiind stabilit că ultimul nu a săvârşit nimic interzis de lege.

Potrivit Hotărârii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.12/2014 din 22.12.2014, obiectul material al escrocheriei îl pot constitui bunurile, precum şi drepturile asupra acestora, dobândite în mod ilicit. Drepturile dobândite ilicit asupra bunurilor vor constitui obiect material al escrocheriei, dacă ele asigură în continuare posibilitatea de a deţine, a folosi şi a dispune de obiectul escrocheriei.

Astfel, inculpatul urmează a fi considerat nevinovat, relaţiile între el şi Galaşan V., Galaşan F., Maftior V., Panico T., Colesnic N., Castraveţ R. şi Gherjavschi T. fiind de ordin civil, confirmate prin contracte de vânzare-cumpărare, hotărâri judecătoreşti şi recipise.

Mai mult, constatarea făcută, în urma examinării dosarului civil nr. 2-614/2006, aflat în arhiva Judecătoriei Orhei cu privire la cererea de chemare în judecată înaintată de Cliucinicov G. către Galaşan V. privind încasarea datoriei, referitor la lipsa filei nr. 17 a dosarului, în urma ruperii, nu poate servi ca probă pusă la baza sentinţei, nefiind constatat cine a avut acces la dosar şi a sustras acea filă, a avut posibilitate inculpatul sau nu să rupă fila.

Conform art. 94 Cod de procedură penală nu pot fi puse la baza sentinţei date care nu au fost cercetate în modul stabilit de lege.

Potrivit materialelor rezultă, că recipisa, la momentul examinării cauzei civile exista în dosar, însă instanţa de apel nu a dat nici o apreciere acestei probe.

Totodată, în calitate de părţi vătămate au fost recunoscuţi Sclifos Z., Potîrniche V., Croitoru A., Luţa M., Zbîrnea G., Zagorodniuc V., Roşca L. şi Magala C., care au confirmat că au împrumutat bani de la inculpat, dar nu au fost ameninţate, careva plângeri nu au depus şi pretenţii faţă de inculpat nu au, nefiind clare circumstanţele în care acestora le-a fost atribuită această calitate.

Potîrniche V. a confirmat că inculpatul i-a acordat un împrumut bănesc la solicitarea ei. Din declaraţiile lui Zbîrnea G. rezultă, că cererea depusă la poliţie privind atragerea la răspundere penală a inculpatului nu a fost semnată de el.

Necătând că Viziru E., Onofraş A. şi Croitoru G. au luat cu împrumut bani de la inculpat, au calitatea de martori, nefiind clar în baza căror criterii au fost recunoscuţi martorii şi părţile vătămate.

Instanţa de apel nu a luat în considerare decizia Curţii de Apel Chişinău din 02.06.2009, prin care a fost anulată hotărârea nr. 03-1/420 H din 17.06.2008 emisă de CCCEC, şi neîntemeiat a pus la baza deciziei actul reviziei tematice din 23.05.2008, care a stat la baza hotărârii anulate nr. 03-1/420 H din 17.06.2008.

Conform Hotărârii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.23 din 28.06.2004 cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, se consideră sustragere, luarea ilegală şi gratuită a bunurilor din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârşită în scop acaparator.

Nu a fost demonstrată luarea ilegală şi gratuită, existând ***contractele de vânzare-cumpărare a imobilelor, hotărârile judecătoreşti privind imobilele, care apar ca obiecte ale infracţiunii incriminate inculpatului*** şi recipisele privind împrumuturile acordate. Mai mult, în instanţa de apel nu a fost probat prejudiciul patrimonial cauzat părţilor vătămate.

Asupra acţiunii civile înaintată de Panico T., admisă de instanţa de fond, instanţa de apel nu s-a expus şi a recunoscut acţiunea civilă înaintată de Maftior M., necătând că există o hotărâre judecătorească prin care a fost declarat valabil contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit din s. Mitoc, r-nul Orhei, încheiat între Cliucinicov G. şi Maftior V.

Instanţa de apel nu a respectat dreptul la un proces echitabil, neavând dreptul să pronunţe o sentinţă de condamnare fără audierea martorilor şi părţilor vătămate, inculpatul fiind achitat în instanţa de fond pe art. 190 Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8 Cod de procedură penală.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei şi argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărârile instanţei de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanţele de fond şi de apel, inclusiv în temeiul când instanţa de apel nu s-a pronunţat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia, când motivarea soluţiei contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanţa de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reţinute prin hotărârea atacată şi dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispoziţiilor de drept formal şi material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanţele de fond şi de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanţă se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală, procurorul care participă la judecarea cauzei penale în primă instanţă este în drept să modifice, prin ordonanţă, învinuirea adusă inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării ei dacă probele cercetate în şedinţa de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârşit o infracţiune mai gravă decât cea incriminată anterior, aducând la cunoştinţă inculpatului şi apărătorului lui noua învinuire. În corespundere cu art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracţiunii determinarea şi constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârşite şi semnele componenţei infracţiunii, prevăzute de norma penală. Potrivit art. 281 alin. (2) şi 296 alin. (2) Cod de procedură penală, ordonanţa de punere sub învinuire şi rechizitoriul trebuie să cuprindă formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor şi modului de săvârşire a infracţiunii şi consecinţele ei, caracterului vinei, motivelor şi semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) şi 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinţei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârşirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârşită de inculpat. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), alin. (3) pct. 1) şi 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinţei de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârşirii ei, forma şi gradul de vinovăţie,

motivele şi consecinţele infracţiunii, iar partea descriptivă a sentinţei de achitare trebuie să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privinţa învinuitului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanţelor cauzei constatate de instanţa de judecată şi enunţarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului. În corespundere cu art. 390 alin. (1) pct. 1) şi 3) Cod de procedură penală, sentinţa de achitare se adoptă dacă nu s-a constatat existenţa faptei infracţiunii sau dacă fapta inculpatului nu întruneşte elementele infracţiunii. Potrivit art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinţei de achitare trebuie să cuprindă indicarea motivelor pentru care instanţa respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

În pofida acestor prescripţii legale, potrivit descriptivului sentinţei, instanţa de fond (*pct. **2.** din decizie*):

a) nu a soluţionat chestiunea în baza cărui act de învinuire, din cele 3 prezente pe caz, urmează a fi judecat inculpatul.

Or, potrivit învinuirii formulate în ***rechizitoriul din 31.07.2008***, inculpatul este acuzat că ar fi desfăşurat activitate ilicită de întreprinzător faţă de 27 de părţi vătămate, obţinând un ***profit ilicit de 855.480 lei***, din care ***476.563 lei constituie dobânda din sumele împrumutate***, iar ***378.917 lei – dobânda din procurarea-vânzarea imobilelor***, acţiunile lui fiind încadrate în baza art. 241 alin. (2) lit. e) şi f) Cod penal.

Totodată, conform ***ordonanţei de modificare a învinuirii în sensul agravării ei din 06.10.2010***, indicându-se că în şedinţa de judecată s-a constatat că probele administrate demonstrează incontestabil că inculpatul a comis o infracţiune mai gravă, adică escrocherie, el este învinuit deja că a dobândit ilicit bunuri a doar 6 părţi vătămate din cele 27 iniţiale, dar obţinând acelaşi profit ilicit de ***855.480 lei*** şi a mai comis ***sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor în sumă de 726.972 lei***, calificând acţiunile lui, fapte pe art. 241 alin. (2) lit. e), f) şi art. 190 alin. (5) Cod penal.

Pe lângă aceasta, potrivit ***rechizitoriului din 07.10.2010***, inculpatul mai este învinuit că ar fi dobândit ilicit de la partea vătămată Galaşan Vasiliţa bunuri în sumă de 63.507,17 lei, acţiunile lui fiind încadrate pe art. 190 alin. (4) Cod penal.

În această consecutivitate, însă, instanţa nu a stabilit dacă, în raport cu prevederile art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală, ordonanţa de modificare a învinuirii în sensul agravării ei din 06.10.2010 este sau nu una nouă şi care este volumul ei, şi dacă rămâne valabilă prima învinuire înaintată inculpatului prin rechizitoriul din 31.07.2008.

La fel, instanţa urma să aprecieze faptul, că suma de 855.480 lei figurează în ambele învinuiri, doar că numărul de părţi vătămate este diferit, că această sumă este compusă, potrivit învinuirii din 31.07.2008, din alte două - 476.563 lei dobânda din sumele împrumutate şi 378.917 lei dobânda din procurarea-vânzarea imobilelor, iar în ordonanţa de modificare a învinuirii apare şi o a treia sumă de 726.972 lei, din ***sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor,*** tot din procurarea-vânzarea aceloraşi imobile. Aceste sume, în esenţa lor se repetă, sunt divergente şi neclare, incluzând în sine şi sumele personale pe care inculpatul le-a împrumutat părţilor vătămate. Or, rezultă într-un paradox, că ultimul ar fi dobândit ilicit şi banii ce-i aparţin legal;

b) nu a argumentat în descriptivul sentinţei soluţia în fapt şi în drept privind învinuirea inculpatului pe art. 190 alin. (4) Cod penal, în cazul părţii vătămate Galaşan Vasiliţa.

Mai mult, a constatat în acţiunile inculpatului pe toate capetele de acuzare ***sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor…, urmărind scopul sustragerii bunului…, acaparării casei de locuit…*** – elemente ce nu se conţin în dispoziţiile articolelor imputate prin actele de învinuire, adică a art. 241 alin. (2) lit. e), f) şi art. 190 alin. (4), (5) Cod penal.

Pe lângă aceasta, utilizând în descriptiv abordări confuze de felul „***în baza hotărârilor Judecători… a dobândit prin escrocherie bunuri… inducând instanţele de judecată în eroare… a obţinut câştig de cauză… prin ce părţii vătămate i-au fost cauzate daune în proporţii mari***” instanţa de fond şi-a asumat atribuţii incompetente, neprevăzute de legea procesual-penală, de a formula estimări cu tentă de suspiciuni şi aluzii neîntemeiate şi inadmisibile faţă de hotărârile judecătoreşti civile irevocabile, şi faţă de activitatea instanţelor judecătoreşti care le-au adoptat;

c) a constatat în descriptivul sentinţei comiterea de către inculpat a tuturor faptelor incriminate în cele trei acte de învinuire, apoi a concluzionat că el urmează a fi achitat pe art. 190 alin. (5) Cod penal, ***deoarece nu s-a constatat existenţa faptei infracţiunii***, iar în dispozitiv, în mod absolut divergent, a condamnat inculpatul în baza art. 241 alin. (2) lit. f), nefiind clar pentru care fapte concrete, şi l-a achitat pe art. **1***90* alin. (5) Cod penal, la fel fără a preciza şi faptele concrete în acest sens, ***deoarece fapta inculpatului nu întruneşte elementele infracţiunii***.

Astfel, prima instanţă nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, în limitele faptelor şi circumstanţelor concrete imputate inculpatului în actele de învinuire, raportate la exigenţele art. 325 alin. (1), 326 alin. (1), 281 alin. (2), 296 alin. (2), 385 alin. (1) pct. 1) şi 2), 390, 394 alin. (1) pct. 1), alin. (3) pct. 1) şi 2) Cod de procedură penală, art. 113 alin. (1) Cod penal, adică a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluţia, motivarea soluţiei contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanţei de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt şi de drept care au dus la admiterea apelului, precum şi motivele adoptării soluţiei date. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanţa de apel se desfăşoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanţă, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 415 alin. (2^1) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinţei de achitare, instanţa de apel nu este în drept să pronunţe o hotărâre de condamnare fără audierea din nou a martorilor acuzării în cazul în care declaraţiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanţial condamnarea inculpatului. Potrivit art. 24 Cod de procedură penală, instanţa judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării şi nu exprimă alte interese decât interesele legii. În conformitate cu prevederile art. 26 alin.(3) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului.

Potrivit jurisprudenţei naţionale, având în vedere dispoziţiile art. 6 din CEDO, după o hotărâre de achitare pronunţată de prima instanţă, instanţa de apel nu poate, nu este în drept să pronunţe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanţă, care conţine depoziţiile martorilor şi declaraţiile inculpatului, acelaşi dosar, în temeiul căruia fusese achitat în primă instanţă. Instanţa de apel urmează să procedeze la o nouă audiere atât a inculpatului, cât şi a anumitor martori ai acuzării solicitaţi de părţi (*hotărârile CEDO Popovici împotriva Moldovei din 27 noiembrie 2007, §72, şi Dănila împotriva României din 8 martie 2007, §62-63*). Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care depoziţiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanţial condamnarea învinuitului (*hotărârea CEDO Spînu împotriva României din 29 aprilie 2008, §60*).

În baza principiului contradictorialităţii în procesul penal, principiu unanim recunoscut şi susţinut de jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probaţiunii în şedinţele de judecată în prima instanţă şi în instanţa de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcţia acuzării este pusă pe seama procurorului. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 şi e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării. Nerespectarea jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului şi încălcarea prevederilor art.24 şi art.26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunţată de prima instanţa, să solicite audierea inculpatului în instanţa de apel şi să prezinte în şedinţa de judecată anumite probe în susţinerea acuzaţiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesusţinere a acuzaţiilor penale în privinţa inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinţei de achitare. Ignorarea jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului şi încălcarea prevederilor art. 24 şi art. 26 din Codul de procedură penală lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art.6 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Instanţa de apel nu a respectat aceste prescripţii de drept, deoarece, potrivit părţii descriptive a deciziei contestate (*pct. **4.** din decizie*):

a) nu a reacţionat în nici un fel asupra erorilor de drept comise de instanţa de fond şi le-a repetat întocmai, acestea fiind valabile, astfel, şi pentru instanţa de apel:

nu a soluţionat chestiunea în baza cărui act de învinuire, din cele 3 prezente pe caz, urmează a fi judecat inculpatul, nu a stabilit dacă, în raport cu prevederile art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală, ordonanţa de modificare a învinuirii în sensul agravării ei din 06.10.2010 este sau nu una nouă şi care este volumul ei, şi dacă rămâne valabilă prima învinuire înaintată inculpatului prin rechizitoriul din 31.07.2008, nu a apreciat faptul că suma de 855.480 lei figurează în ambele învinuiri, doar că numărul de părţi vătămate este diferit, că această sumă este compusă, potrivit învinuirii din 31.07.2008, din alte două - 476.563 lei dobânda din sumele împrumutate şi 378.917 lei dobânda din procurarea-vânzarea

imobilelor, iar în ordonanţa de modificare a învinuirii apare şi o a treia sumă de 726.972 lei, din ***sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor,*** tot din procurarea-vânzarea aceloraşi imobile. Aceste sume, în esenţa lor se repetă, sunt divergente şi neclare, incluzând în sine şi sumele personale pe care inculpatul le-a împrumutat părţilor vătămate. Or, rezultă într-un paradox, că ultimul ar fi dobândit ilicit şi banii ce-i aparţin legal. Nu a argumentat în descriptivul sentinţei soluţia în fapt şi în drept privind învinuirea inculpatului pe art. 190 alin. (4) Cod penal, în cazul părţii vătămate Galaşan Vasiliţa. Mai mult, a constatat în acţiunile inculpatului pe toate capetele de acuzare ***sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor…, urmărind scopul sustragerii bunului…, acaparării casei de locuit…*** – elemente ce nu se conţin în dispoziţiile articolelor imputate prin actele de învinuire, adică a art. 241 alin. (2) lit. e), f) şi art. 190 alin. (4), (5) Cod penal. Pe lângă aceasta, utilizând în descriptiv abordări confuze de felul „***în baza hotărârilor Judecători… a dobândit prin escrocherie bunuri… inducând instanţele de judecată în eroare… a obţinut câştig de cauză… prin ce părţii vătămate i-au fost cauzate daune în proporţii mari***” şi instanţa de apel şi-a asumat atribuţii incompetente, neprevăzute de legea procesual-penală, de a formula estimări cu tentă de suspiciuni şi aluzii neîntemeiate şi inadmisibile faţă de hotărârile judecătoreşti civile irevocabile, şi faţă de activitatea instanţelor judecătoreşti care le-au adoptat;

b) a concluzionat în descriptivul deciziei că sentinţa urmează a fi casată, cu pronunţarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanţă, dar prin dispozitivul deciziei a casat, în mod divergent şi neclar, doar parţial sentinţa instanţei de fond;

c) rejudecând cauza şi apelul împotriva unei sentinţei de achitare, potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanţă, nu a audiat din nou părţile vătămate şi martorii acuzării declaraţiile căror constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanţial condamnarea inculpatului.

Mai mult, în pofida principiului contradictorialităţii în procesul penal şi a jurisprudenţei nominalizate, se observă că, conform procesului-verbal al şedinţei de judecată a instanţei de apel, procurorul, în cadrul rejudecării cauzei potrivit regulilor generale, nu a solicitat să fie cercetate direct şi nemijlocit probele decisive ale acuzării, inclusiv cele scrise.

Este adevărat că instanţa de apel a dat citirii probelor scrise, examinate de prima instanţă, consemnându-le în procesul verbal al şedinţei de judecată, dar din propria iniţiativă, încălcând astfel principiul contradictorialităţii procesului penal, deoarece a selectat şi invocat din oficiu probe pe care le-a utilizat şi pus la baza hotărârii de condamnare a inculpatului, adică în defavoarea ultimului, subminând astfel competenţa exclusivă a acuzatorului de stat.

Circumstanţele expuse atestă în mod lucid că ambele instanţe nu au judecat cauza penală în condiţiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluţia, motivarea soluţiei contrazicând dispozitivul hotărârii, şi că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanţa de recurs casează total hotărârea atacată şi dispune rejudecarea cauzei de către

instanţa de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanţele de fond şi de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală şi care nu pot fi corectate de către instanţa de recurs, se impune soluţia admiterii recursurilor declarate, casării totale a deciziei contestate şi dispunerea rejudecării cauzei de către aceeaşi instanţă de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanţa de apel urmează să ţină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menţionate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală şi întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de avocatul Svetlana Moraru şi de inculpatul Cliucinicov Gheorghe Andrei, casează total decizia Curţii de Apel Chişinău din 15 septembrie 2015 şi dispune rejudecarea cauzei de către aceeaşi instanţă de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunţată integral la 10 martie 2016.

Preşedinte	Nicolae Gordilă
Judecători	Iurie Diaconu
	Elena Covalenco
	Liliana Catan
	Ion Guzun